

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	146/19	17.12.2019

Innspill til oppstart av prosess for rullering av Saltenstrategiene

Foreliggende dokumenter:

Vedlegg

- 1 SR-sak 4719 - Saltenstrategier 2020-2024 - oppstart
- 2 SR-sak 4719 - Vedlegg Saltenstrategier2016-2020
- 3 SR-sak 4719 - Vedtak - Saltenstrategier 2020 - 2024 - organisering og oppstart av prosess

Saksopplysninger

Salten Regionråd har de siste valgperiodene utviklet en egen strategiplan knyttet til det regionale samarbeidet, kalt «Saltenstrategiene». Saltenstrategiene er ikke så ulike kommunenes overordnede samfunnsplaner og skal angi de viktigste samarbeidsoppgavene og satsningsområdene i Salten i kommende valgperiode.

Regionrådet vedtok i sak 47/19 18./19.november at Saltenstrategiene skal rulleres. Det skal ikke lages en helt ny strategiplan, men eksisterende plan skal fornyes og spisses ytterligere. Prosessen er under oppstart og i forkant av dette inviteres kommunene til å komme med innspill slik at de kan tas med i den videre prosessen. Frist for innspill i denne fasen settes til 15.01.2020.

Kommunene vil også bli involvert i senere faser etterhvert som utkast til nye strategier tar form. Regionrådet har besluttet å engasjere ekstern konsulent i bearbeidingsfasen. Styret er styringsgruppe og daglig leder er prosessleder som skal forestå styringsgruppen i sitt arbeid, samt ha det overordnede ansvaret for utarbeidelse av selve strategidokumentet. Det blir internt seminar i sekretariatet og styret tidlig vinter 2020 og underveissak til regionrådets møte i februar 2020. Saken sendes så til kommunene for innspill og behandling våren 2020 og sluttbehandling av strategiplanen skjer i regionrådets møte i juni 2020.

Vurdering

Strategiplanen skal bidra til å klargjøre fokus for det regionale samarbeidet i perioden og er således viktig for å utforme hvilke fokusområder man skal prioritere. Erfaringsvis er det viktig å signalisere sine innspill så tidlig som mulig i en prosess for å ha størst mulighet for påvirkning. Dersom formannskapet har ønsker om retning for det regionale samarbeidet bør man peke på det allerede nå. Utover vedtak i formannskapet har man også mulighet for informasjon og involvering gjennom ordfører som sitter som nestleder i regionrådets styre, og som er prosessens styringsgruppe.

Gjeldende Saltenstrategier er vedlagt saken og har tre fokusområder, hver med tilhørende delstrategier:

1. Attraktive Salten – bygge merkevare og identitet. Delstrategier:
  - Bidra til økt bolyst, trivsel og livskvalitet i Salten
  - Salten skal være en attraktiv region å besøke
  - Styrke påvirkning og fellesskapskultur – snakke med én stemme
2. Kunnskapsbasert næringsutvikling. Delstrategier:
  - Styrke næringssamarbeidet i Salten
  - Koble universitetet, utdanning, forskning, næringsliv og forvaltning
  - Understøtte Salten som etablerersted for større virksomheter; akkvisisjon
  - Videreutvikle internasjonale allianser
3. Infrastruktur. Delstrategier:
  - Redusere avstandsulemper i regionen og inn/ut av regionen for å styrke bosetting og næringsutvikling
  - Forsterke naturlige bo- og arbeidsområder i Salten
  - Forsterke Bodø som regionsenter og fylkeshovedstad

Det skal ikke lages en helt ny strategiplan, men nye Saltenstrategier skal fremkomme gjennom en rullering av gjeldende strategier. Innspill i denne fasen kan med fordel være forankret i egne satsingsområder av regional betydning, her nevnes kommuneplanens samfunnsdel som nylig er utarbeidet. I tillegg bør det ses på regionale satsninger som regionrådet har vært involvert i.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp slik at den hensyntar nivåene i forvaltningen og det skal være en rød tråd fra overordnede til lokale føringer. Det er derfor både omtalt både nasjonale føringer (nasjonal forventning til regional og kommunal planlegging), fylkeskommunale føringer (fylkesplan for Nordland) og Saltenstrategiene i vår kommuneplan. I utarbeidelsen av vår kommuneplan ble det poengtert både fra Fylkesmannen og under den politiske debatten at FNs bærekraftsmål bør komme sterkere til uttrykk. Dette vil bli hensyntatt ved revidering i 2020 men bør også være et element i regional planlegging.

Med dette som overbygging og kunnskapsgrunnlag for kommunen er gjeldende kommuneplan for Saltdal kommune bygd opp med tre fokusområder, hver med tilhørende strategier.

1. Folk og bosetting. Mål: Økt bosetting og boligbygging. Strategier:
  - Sørge for attraktive tomter i kommunen og fortetting av boligområder i sentrum.
  - Til enhver tid ha regulerte boligområder med ledige tomter i Rognan- og Røklandsområdet.
  - Stimulere til bygging av boliger tilpasset ulike livsfaser.

- Motivere utflyttede saltedalinge til å komme tilbake til kommunen.
  - Arbeide for effektivt og smidig kollektivtilbud med spesielt fokus på videreutvikling av Saltenpendelen.
  - Stimulere til økt bolyst gjennom et attraktivt og variert kulturliv.
2. Næringslivet. Mål: Et nyskapende, aktivt og variert næringsliv. Strategier:
- Sørge for gode og forutsigbare rammevilkår for næringslivet.
  - Sørge for tilgjengelig industriareal og tilpasset infrastruktur.
  - Stimulere til utvikling av primærnæringen.
  - Stimulere til, og ivareta gründervirksomhet.
  - Støtte opp under Rognan sentrum som handelssenter.
  - Legge til rette for kultur- og opplevelsesbasert næring blant annet ved å utnytte nasjonalparkstatusen til næringsutvikling.
  - Være en aktiv nasjonalparkkommune
3. Helse og levekår. Mål: Alle skal oppleve mestring, tilhørighet og inkludering. Strategier:
- Gi barn og unge et godt og variert oppvekstmiljø, gode møtesteder, gode læringsmiljø og muligheter for lek og aktivitet.
  - Sikre gode overganger i utdanningsløpet og stimulere til at flere fullfører videregående skole og velger høyere utdanning.
  - Styrke samhandlingen mellom kommunen, næringslivet og utdanningsinstitusjoner om fremtidige kompetansebehov, digitalisering og bruk av ny teknologi.
  - Utjevne sosiale helseforskjeller, fremme folkehelse og legge til rette for å kunne utøve fysisk aktivitet uavhengig av alder eller fysiske forutsetninger.
  - Sørge for gode betingelser for å kunne delta i, og oppleve, et bredt spekter av kulturaktiviteter.
  - Utvikle et moderne kulturbygg som rommer et mangfold av kulturaktiviteter.
  - Stimulere til økt inkludering og deltagelse for å begrense psykiske helseplager.
  - Legge til rette for at innbyggerne kan være mest mulig selvhjulpne i alle livsfaser.

Vurderinger av Saltenstrategiene og Salten regionråds fokusområder kontra kommuneplanens samfunnsdel:

Flere av strategiene både i Saltenstrategiene og vår egen samfunnsplan er sammenfallende og i så måte harmonerer kommunens og regionens strategier godt med hverandre. Både Salten regionråd og Saltdal kommunestyre peker på bolyst/bosetting og næringsutvikling/næringsliv som satsningsområde 1 og 2. De siste befolkningstallene der alle fylker i Nord-Norge har betydelig befolkningsreduksjon, også Salten-regionen, understøtter at dette er et kritisk område og viktig for regionen å motvirke og derfor samarbeide om. Prosjektet europeisk kulturhovedstad i 2024 er et konkret prosjekt som kan pekes ut som strategi for å løfte regionens attraktivitet.

En tilnærming til å peke ut relevante strategier kan være å knytte anbefalinger fra Indeks Nordland både i kunnskapsgrunnlaget og anbefalinger om strategier for regionen. Indeks Nordland er et partnerskap mellom Nordland fylkeskommune, DNB, Innovasjon Norge – Nordland, NHO Nordland, Kunnskapsparken Bodø og NAV Nordland og som årlig avgir rapport om næringsliv, befolkningsutvikling og arbeidsmarked i Nordland.

Nærings samarbeidet i Salten skal styrkes og noe av den felles satsningen i kommunene er gjort gjennom deltagelse i utviklingsprogrammet for byregioner (Byregionprosjektet). Dette var et prosjekt i to faser som ble initiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og som Saltenkommunene deltok i. Målet var å bidra til økt verdiskaping i kommunene og til opprettelse av nye etableringer og arbeidsplasser. Resultatet var utarbeidelse av tre temabaserte

planer innenfor havbruk, mineral og natur- og kulturbasert reiseliv. Fokuset på disse næringene indikerer at bare «*kunnskapsbasert*» næringsutvikling kan synes som et for smalt satsningsområde. Særlig de to sistnevnte planene fikk god oppslutning og inneholder spesifikke og konkrete tiltak som med fordel kan vurderes inn i Saltenstrategiene. I henhold til egen samfunnsplan bør også fokuset være på utviklingen av primærnæringen, gründervirksomhet og kultur- og opplevelsesbasert næring.

Der planene skiller seg fra hverandre er på punkt 3, der Saltenstrategiene har infrastruktur som fokusområde, mens Saltdal kommune har helse og levekår. Det kan synes riktig, både ut fra regionens utfordringer, og sett opp mot fokus de siste årene, å fremdeles ha et fokus på infrastruktur. Regionrådet har blant annet bestemt å opprette prosjektstilling knyttet opp mot samferdsel. Det som eventuelt kan vurderes er om det er områder innenfor helse og levekår der regionen kan jobbe tettere sammen, særlig for å poengtere det felles samfunnsansvaret vi har for å sikre at alle skal oppleve mestring, tilhørighet og inkludering. Dette er poengtert i nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging det to av de fire hovedmålene er; «å skape et sosialt bærekraftig samfunn» og «å skape et trygt samfunn for alle». Regionalt kan man trekke frem det arbeidet som Regionrådet har initiert for å samarbeide om regionalt ettervernsteam innen rus og psykiatri og Saltdal kommunes engasjement i å redusere økningen av unge uføre gjennom Samhandlingsmodellen som også ble presentert for Salten regionråd i februar 2019. Videre ser vi et særlig behov i regionen og mulighet for å samarbeide om rekruttering i et stadig mer presset kompetansemarked. Det siste er blant annet poengtert i samarbeidsavtale som regionrådet har signert med Nord Universitet.

Rådmannens innstilling

1. Saltdal formannskap registrerer at Salten Regionråd har vedtatt oppstart for utarbeidelse av Saltenstrategier 2020-2024 og støtter at nye Saltenstrategier skal fremkomme gjennom en rullering av gjeldende strategier. Utover dette har formannskapet følgende innspill:
  - Saltenstrategiene bør bygge på nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Bærekraftsmålene som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunnsplanleggingen.
  - Den sterke befolkningsnedgangen i fylket og regionen illustrerer at strategier som bolyst, næringssamarbeid og infrastruktur bør videreføres og forsterkes. Rapport fra Indeks Nordland kan benyttes som kunnskapsgrunnlag, til SWOT-analyse og utpeking av strategier. Europeisk kulturhovedstad i 2024 kan pekes ut som strategi for å øke regionens attraktivitet.
  - Regionrådet bør vurdere om «kunnskapsbasert» næringsutvikling blir et for snevert fokusområde og heller vurdere næringsutvikling generelt som overskrift. Her vises til kommunenes felles planverk innen natur- og kulturbasert reiseliv, mineraler og havbruk som ble utviklet gjennom byregionsprogrammet. Regionene må også sørge for tilgjengelig industriareal, utvikling av primærnæringen og gründervirksomhet.
  - Regionens ansvar for å skape et sosialt bærekraftig samfunn og skape et trygt samfunn for alle bør komme tydeligere til uttrykk, eksempelvis begrensning av psykiske helseplager og reduksjon i antall unge uføre. Her vises til samarbeidsprosjekt om

regionalt ettervernsteam innen rus og psykiatri og Samhandlingsmodellen, presentert i Salten Regionråd 19.11.2019.

- Kommunenes felles utfordringer innenfor kompetanse og rekruttering kan med fordel innlemmes i delstrategiene, her vises til samarbeidsavtale med Nord universitet.

Formannskaps behandling i møte den 17.12.2019:

Rådmannen orienterte om saken.

Rune Berg, SP foreslo tillegg til rådmannens innstilling:

- Felles fokus på verneområde i Salten og oppbygging av denne kompetansen innafør reiselivsturisme.
- Et særlig fokus på videregående skole i hele Salten opp mot næringslivets og kommunens behov.

Jan Arild Ellingsen, FRP framla tilleggsforslag til rådmannens innstilling:

2. Saltdal Formannskap forholder seg til de vedtak som fattes av Stortinget. Samtidig forventer formannskapet at staten ved regjering og Stortinget, er innforstått med konsekvensene når vedtak iverksettes.

Formannskapet er spesielt bekymret for rekruttering av nødvendig kompetanse innen utdanning helsereelatert fag, i distrikts Norge. Formannskapet er videre opptatt av at sentrale føringer må bidra til at bosetting i størst mulig grad opprettholdes i hele landet.

Tilleggsforslagene enstemmig vedtatt.

Enstemmig vedtak:

1. Saltdal formannskap registrerer at Salten Regionråd har vedtatt oppstart for utarbeidelse av Saltenstrategier 2020-2024 og støtter at nye Saltenstrategier skal fremkomme gjennom en rullering av gjeldende strategier. Utover dette har formannskapet følgende innspill:

- Saltenstrategiene bør bygge på nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Bærekraftsmålene som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunnsplanleggingen.
- Den sterke befolkningsnedgangen i fylket og regionen illustrerer at strategier som bolyst, næringssamarbeid og infrastruktur bør videreføres og forsterkes. Rapport fra Indeks Nordland kan benyttes som kunnskapsgrunnlag, til SWOT-analyse og utpeking av strategier. Europeisk kulturhovedstad i 2024 kan pekes ut som strategi for å øke regionens attraktivitet.
- Regionrådet bør vurdere om «kunnskapsbasert» næringsutvikling blir et for snevert fokusområde og heller vurdere næringsutvikling generelt som overskrift. Her vises til kommunenes felles planverk innen natur- og kulturbasert reiseliv, mineraler og havbruk som

ble utviklet gjennom byregionsprogrammet. Regionene må også sørge for tilgjengelig industriareal, utvikling av primærnæringen og gründervirksomhet.

- Regionens ansvar for å skape et sosialt bærekraftig samfunn og skape et trygt samfunn for alle bør komme tydeligere til uttrykk, eksempelvis begrensning av psykiske helseplager og reduksjon i antall unge uføre. Her vises til samarbeidsprosjekt om regionalt ettervernsteam innen rus og psykiatri og Samhandlingsmodellen, presentert i Salten Regionråd 19.11.2019.
- Kommunenes felles utfordringer innenfor kompetanse og rekruttering kan med fordel innlemmes i delstrategiene, her vises til samarbeidsavtale med Nord universitet.
- Felles fokus på verneområde i Salten og oppbygging av denne kompetansen innafor reiselivsturisme.
- Et særlig fokus på videregående skole i hele Salten opp mot næringslivets og kommunens behov.

2. Saltdal Formannskap forholder seg til de vedtak som fattes av Stortinget. Samtidig forventer formannskapet at staten ved regjering og Stortinget, er innforstått med konsekvensene når vedtak iverksettes.

Formannskapet er spesielt bekymret for rekruttering av nødvendig kompetanse innen utdanning helserelatert fag, i distrikts Norge. Formannskapet er videre opptatt av at sentrale føringer må bidra til at bosetting i størst mulig grad opprettholdes i hele landet.